Sinop Halkevi Dil Edebiyat
Şubesi Neşriyatı
No. 2

YESARİ BABA

TOPLAYAN

ALİ ERTAN

1941

Sinop: Muharrem Matbaası

Sinop Halkevi Dil Edebiyat
Şubesi Neşriyatı
No. 2

YESARİ BABA

TOPLAYAN
ALİ ERTAN

1 9 4 1

Sinop: Muharrem Matbaası

YESARİ BABA

Yesari Baba 1803 yılında Batum'da doğmuş, küçüklüğünü burada geçirdikten sonra intisap ettiği meslek icabı Anadolu'nun bir çok yerlerini dolaşmıştır. Ankara ve Kırşehir'e gıtmiş, hayatının büyük bir kısmını buralarda geçirmiştir.

Yesari adı onun mahlesidir. Öz adı Mehmettir. Solak olduğu için Yesari Mahlesi kullandığı rivayet edilmektedir.

Yesari Baba uzun boylu, yakışıklı bir insandı. Girdiği ve gitdiği muhitte kendini tanıtmış ve sevdirmişti.

Yesari Baba devrinin ilmî telekkilerini öğrenebilecek bir tarzda medrese tahsili gördüğü anlaşılmaktadır. Kendisi zarif ve ince konuşurdu. Sohbetini alâka ile dinletirdi.

Yesari Baba Bektaşı tarikatına intisap etmiş olduğu için oda her Bektaşı gibi saz çalardı. koşmalarının nefes ve kalenderilerinin bir çoğunu kendi sazile terennüm etmiş bu yüzden bir çok muhipler peyda etmiştir. Bu devri idrâk eden ihtiyarların söylediğine bakılırsa: O meclislerde bulunur, Sazile sohbetile iştirâk eder. Meclisi şenlendiririrmiş. Baba ünvanını da ona Bektaşilik tarikatının icaplarını yaparak ezcümle "eyvallah kapusuna baş vuran devriş, evvelâ dede bağında iki üç sene hizmet eder, kalenderlikle oturur, ondan sonra büyük baba kabul ederse tekkede devriş olup on iki sene altı ay hizmet eder. On iki seneden sonra kısmetse Baba olur. Babaların tayininde umumiyetle kıdem tayin olunursada ehliyetin kıdeme tercih eylediği de vakidir. Hacı Bektaş tekkesinde şu babalıklar vardır. Kiler evi, Aş evi, Ekmek evi, Mihman evi, At evi, Han bağı, Balim evi, Babaları„dır. Yesari baba da bu kademelerden geçerek pir evinde, kilerlik evinde hizmetlerde bulunmuş, Kırşehirde Babalık payesine çıkmıştır.

İşte o bu dergâha girdiğini ve orada hizmet ettiğini şu iki mısraı bize açık olarak göstermekdedir.

Asitanıma kılup nakdî dili canı nisar
Cani dilden dergehin hizmetin ettim ihtiyar

Senelerce bu yolda çile çekmiş, sazının tellerinde tarikatının umdelerini terennüm etmiş olan Yesari Baba bir kaç defa Sinobuda ziyaretten geri kalmamıştır.

O zaman bağları çözülmeğe yüz tutmuş mahallî rabıtaları kuvvetlendirmek için Sinop'ta bir tekke açmışlar 3-4 yıl kadar bu tekkenin Dedeliğini yapmış ve bu suretle aldığı vazifesini muvaffakıyetle başarmıştır. Burada Yesari Baba'nın Kastamonu'ya gittiği ve orada 15 gün kadar kalarak vâzide bulunduğu o devri idrâk eden ihtiyarların rivayetleri cümlesindendir. Görüliyorki Yesari zamanınının medrese tahsilini yapmış ayni zamanda nekregü bir rinddi.

Sinop'ta geçen son günlerine kadar Yesari Baba hep tarikanının umdelerile dolu fikirlerini şiirlerinde ve sazında terennüm etmiştir. Ömrünün bu son günlerini de postneşinlik beklerken o şöyle diyordu.

Sanma ey zahit cihan içre sivayı bekleriz.
Terki tecridiz Veli Babı Rızayı bekleriz.

Asitanı devlete arzu çeken aşıklarız
Gemimiz yüklende ama daha havayı bekleriz

Diyen Yesari Baba 78 yaşında olarak 1881 tarihinde Sinopta ölmüştür. Türbesi şehrin şark köşesinde Zeytinlik civarında yüksek bir mevkidedir. Burası Bektaşi tekkesi diye anılmaktadır. Mezarındaki kitabede şöyle yazılıdır.

İşitti ercei savtın çekildi darı kesretten
İrişti vahdete azmı rehi darı beka etti
Nice yıllar kilârı hankâhı hazreti pirde
Edüp sıdkile hizmet hakka tahsili riza etti

Zaman post neşinlik geldi amma olmadı kısmet
Çerağı ömürünü badı ecel geldi fena etti.
Erenler hizmetinde şöyle pir natüvan oldu
Turuku nazeninde namını fevkalâlâ etti.
Batum'lu Yesari şöhreti kaldı bu alemde
Yetişti menzili maksuduna terki sevda etti
Çıkup bir er geda söyledi amma duta tarih
Yesari hazreti pirine canın feda etti.

Türbenin cenup dıvarının üzerinde binanın tarih inşasına aitte şu kitabe vardır.

Yakalım türbesine nuri muhabbetle çerağ
Bir makam oldu bu bak sanki Yesari Baba Sağ

1300

Yesari adı üzerinde :

Yesari adlı bir çok Bektaşi şairleri olduğu anlaşılmaktadır.. Bu meyanda Sinopta ölen Batum'lu Yesari Baba da vardır. Saadettin Nüzhet Bektaşi şairleri adlı eserinin 408 nci sahifesinde Mehmet Ali Hilmi Dede Babanın ve divanının 97 nci sayfasına istinâden Yesari hakkında şu tercümei hali koymuştur.

Yesarî Baba hakkında Mehmet Ali Hilmi baba divanında şu malûmat vardır.

"Sahibi divan merhum cennetmekân elhaç Mehmet Ali Hilmi Dede Baba hazretlerinin Hânkâhı Hazreti Pir Hünkâr Hacı Bektaş Veliye poştnişin ve dede baba tayin olundukları zaman İstanbulda Merdiven köyünde kendi dergâhları bulunan Şahkulu Sultan dergâhı şerefine vekil olarak bırakıp üç sene dergâhı mezkûrda postnişinlik eden ve bilâhare Yunanistanın Tsalya kıt'asında kâin Dürbali Sultan dergâhına giderek Deraliyeye gelmek üzere iken 1324 senei hicriyesi muh reminin beşinci günü "Golos„ ta vefat edip orada metfun bulunan şuarayı izâmdan bendei Âliabâ Filibeli elhaç Mustafa Yesarî Baba...„

Halbuki şiirlerini aldığı Mehmet Yesari değildir. Yokarıda bahsi geçen Kolosde ölen Mustafa Yesaridir. Sinop'ta ölen Yesari,nin ölüm tarihleri arasında 28 senelik bir fark vardır. Fakat Bektaşı şairlerinde Yesariye ait şiirler Mehmet Şakir tarafından Saadettin Nüzhete gönderilmiştir ve bu şiirlerin hepsi Sinopta ölen Batumlu Yesariye aittir.

Bununla beraber Ahmet Tel'atın Çankırı şairleri adlı eserinin 354 üncü sahifesinde gösterdiği Yesarinin

Sinop'ta ölen Yesarî ile bir münasebeti olsa gerektir. Çünkü; Yesarî Baba hayatının büyük bir kısmını Ankara ve Kırşehir'de geçirmiştir. Binaenaleyh Çankırı'ya gitmesi ihtimal dahilindedir. Bu kitapteki bahsi aynen alıyorum.

"(Yesârî) nin bektaşi olduğu eserlerinden istidlâl edilmekle beraber Hacı bektaş dergâhını sık sık ziyaret ettiği ve orada uzun müddet kaldığı mevidir.

Hacı Bektaş dergâhından Ankara'da Maarif Vekâleti kütüphanesine nakledilen mecmualardan birinde Yesârî'nin bir çok şiirlelerine ve bu meyanda Zahmi'nin vefat tarihine tesadüf edilmiştir.

Mecmuanın kabında "Türbedar Yesârî baba mecmuası„ kaydi görülmekte olmasına nazaran Yesârî'nin (1283) den sonra türbedar olduğunu istihraç mümkündür. Çünkü Zahminin vefatını, senesini, ayını gününü tesbit ederek gösteren bir şair, herhalde Çankırı'lı olmak ve Zahmî ile düşüp kalkmış bulunmak lâzımdır ki buda bizim Yesârî'den başkası değildir, Sanırım. Mecmuadaki Yesârî şiirlerinin hattıyla diğerlerinin yekdiğerine benzememesi bu yazıların sonradan ilâve edildiğine, mecmuanın Çankırı'dan gittiğine ve binanaleyh Çankırı'lı Yesârî ile türbedar Yesârî'nin başka başka âşıklar olabileceğine de ihtimal vermek mümkünsede birinci noktai nazarı şimdilik muhafaza zaruretindeyiz.„

Bununla beraber Ahmet Talâtın Çankırı şairleri adlı eserinin 345 inci sahifesinde gösterdiği Yesarinin Sinop'ta ölen Yesari ile bir münasebeti olsa gerektir. Çünkü Yesari Baba hayatının büyük bir kısmını Ankadara ve kırşehir'de geçirmiştir. Binaenaleyh Çankırıya gitmesi ihtimal dahilindedir. Bu Kitaptaki bâhsi aynen alıyorum.

Görülüyorki daha derin tetkikler yapılacak olursa bir çok Yesari'lere raslanacaktır. Bizim bahsetmek istediğimiz Yesari Baba Ahmet Talat Beyin dediği gibi hem Bektaşı hem de aşıktır.

Bir rivayet:

Yesari Sinopta bulunduğu zamanlarda memlekette sevilmiş kısa zamanda tanınmıştır. Ona mürit ve arkadaşlık yapan bir çok bektaşı arkadaşlarından birinin oğlunun evlenme çağına geldiğini fakat, memlekette kız bulamadığından şikâyet ettiğini görünce kendi memleketi olan Batum'dan ve akrabalarından üç kız ısmarlıyarak yanına çağırtırır. Bu kızların birini beğenildiği takdirde arkadaşının oğulunun almasını söyler. Görücüler giderler kızların hepsine bir bahane bulurlar. ve oğlanın annesi çok müşkil pesent olduğu için böyle bahane bulmakta çok mahirmiş. - Kızın birisi için vücudu her yeri güzel amma yüzü çirkin demiş. Bu söz nasılsa Yesari Babanın kulağına kadar varmış. Bu vaziyetten müteessir olarak o kadın yüzünden bulsun demiş. Nihayet oğlanın annesinin yüzünde bir ağrı başlamış bu ağrıyı yirmi sene yüzüm yüzüm diye çekerek ölmüş olduğunu söylerler.

Bir nakta:

Bir derviş vaziyetinde ömrünün sonuna kadar tekke tekke dolaşmış ve nihayet Sinop'ta karar kılmıştır. Şiirlerinin mcyden meyhaneden çok çok bahs ettiği halde kimse acıdığını görmemiş ve işitmemiştir.

Demek oluyorki Yesari Baba da nakdi divan adî şairleri gibi yapmaktan bahs etmiştir.

Şiirlerinin kıymeti:

Yesarinin Elde mevcut manzumelerine göre aruzu ve hece vezinlerini ayrı ayrı kullanmış olduğu görülmektedir.

Bektaşi şairlerinin ekserisi saz şairleridir ki Yesaride saz çalar ve terennüm edermiş. Bilhassa aruzun en kolay ve basit bahırlarının çok çok kullanmıştır. Aruz veznini halk şairleri, fena, kusurlu imale ve zafıı kullandıkları halde Yesari Baba bu vezinde oldukca hâkimiyet ve muvaffakıyet göstermiştir. Rindane ve şuvhane yazdığı gazellerindeki kına - halk şairleri divanı diyorlar. İncelik, samimiyet, aşk ve muhabbet hep (Allah, Muhammet, Ali) testisine dayanmıştır.

Bektaşilik umdelerini eyi kavramış eyi hazım etmiş fikirlerini bir kalem darbesile manzümelerinin özüne örmüştür.

Yesarinin birçok gazel ve farisi kelemeleri kullandığı halde sadedir. Düzgündür. Pürüssüzdür. Onun içindirki manzumeleri halk arasında yayılmıştır.

Şiirlerinin bir çoğunda akılcılık vasfını taşımakta ve lirizm bulunmaktadır. O koşma, nefes, kalenderi, semai gazel, mersiye, nutuk düstür gibi şekilleri içinde bilhassa koşma, nefes kalenderi ve gazeli daha çok kullanmıştır.

YESARİ BABA

GAZEL

Leşkeri derdi yürütürdün banâ sen ey felek
Nafile ömrümü çürütürdün bana sen ey felek
Uğruma tuttun hisarı bir bana yol veımedin
Nâs içinde mumu tutturdun bana sen ey felek
Alem içre boynuma taktın kemendü lâleyi
Selseli aşkı sürüttürdün bana sen ey felek
Bulma benden bul Cenabı bariden sehba deyü
Kâse Kâse zehri yutturdun bana sen ey felek
Böyle derdü game koydun Yesari aşıkı
Candan ahbabım unutturdun bana sen ey felek

Kangı sahba şul lebilâlin gibi neş'etlidir
Kangı meyve meyvei hüsnün gibi lezzetlidir
Kangı nerkis didei şehlân gibi revnâk yerir
Kangı gülberk ziya u ruyun gibi zinetlidir
Kangı şin şir kateder hükmün gibi davaları
Kangı hançer gamzei tığın gibi heybetlidir
Kangı servi kameti kaddın gibi ranalanur
Kangı asır tuti unvanın gibi kıymetlidir
Nim nigâh ile helâk oldu Yesari nagehân
Kangı âfet çeşmi âfâtın gibi şehvetlidir

Azmü rah oldum deri meyhaneye fetholmuş deyü
Haptau bidar olup gönlüm muşu bu deyü
Ben bugün doğmadan girdim deri meyhaneye
Işvelerle sakii gülçehre geldi ruberu
Babı hinden bir kadeh mey çekilir saki o dem
Ol yine encam yutturdu sabahtan sade su
Hazreti İsa için olsun halis mey çekdirsem
Ol gene bildiğinden şaşmaz geru bais nebu
Tenbih oldu taşra tenbihten Yesari çıkmaz ol
Sen dilersen durmayup baştan başa İncil oku

Ey peri müşkül işim âsan edersen ál gütür
Her devasız derdime derman edersen al götür
Hazreti şahı şehit Kerbelânın aşkına
Tirü âdaya meni kalkan edersen al götür
Ateşi aşkınla yandım ey güzel dil teşneyim
Şerbeti lâli lebin ihsan edersen al götür
İdüekberden gelen şahım Arafat dağına
Teslim oldum koç gibi kurban edersen al götür
Tekkei gamde naşin oldu Yesari derdüment
Bari bir şep hanene mihman edersen al götür

Haşmetle gelme bana mihmana Allah aşkına
Atma kundak, yanmasın kâşane Allah aşkına
Sehusun bir hoş kızarmıştır yanaklar sevdiğim
İşte andan ver dili atşane Allah aşkına
Servüveş emre boyun eğdim rıza babındayım
Payumal etmesen her hane Allah aşkına
Gel perişan eyleme aklım perişan olmasun
Kâkilü şep rengi şol gerdane Allah aşkına
Şerbeti lâlü şerabından Yesari teşneye
Ver nevgün mey kıl atâ bir dane Allah aşkına

Bune sırdır baş keser sünbül o yarin semtine
Subh olunca fem açar nevgül o yarin semtine
Yek nefes gönlüm neşin olmaz melâhet bezmine
Azm-ürah eylerin bülbül o yarin semtine
Can ile baştan geçüp mevlâya kurban olmasa
Vasıl olmak pek katı müşkül o yarin semtine
Rüzgâr rusiyah kisuları âlem gibi
Irgalansun bir zaman kâkül o yarinsemtine
Ey Yesari aşk tab'ından senin leyl-ünehar
Bir karar durmaz aşar dilden o yarin semtine

Can gözün açmayan erbabı kamali göremez
Kendi halin beğenen hali ricali göremez
Sevdiğin ol sayei uşşakı cihane salmış
Şöyle derç olsa cihan ehli misali göremez
Sürmeyen eşiğine can-ü gönülden yüzünü
Himmeti şahı neşin ile post-udevranı göremez
İkillik babını ref etmeyenin canına lânet
Münkir ol hikmeti Hak Cell-ücelâli göremez
Ey Yesari hele sen bunda göre gör kim yari
Görmeyen bunda yarin nuru cemali göremez

Sanma ey zahit cihan içre sivayı bekleriz
Terk-i tecridiz veli babı rızayı bekleriz
Demeniz meyhane küncünde neniz var ey fakih
Böyle bir ehli harabatız burayı bekleriz
Hakkı bilmektir cihan mülküne gelmekten meram
Biz güahkâr ehliyiz kânı sehayı bekleriz
Asitanı devlete arzu çeken âşıklarız
Gemimiz yüklendi ama daha havayı bekleriz
Zahid-ü Napuhte ayrılsın «Yesarî» bir yana
Biz güruhu nariyiz bizler sıvaayı bekleriz

Aldı deri dergâhına ol yâr kereminden
Bin türlü vefa eyledi hünkâr kereminden
Meydanı hakikatta azim badei aşkı
Sundu bize ol sakiî ebrar kereminden
Mahrum komaz ol kâni şefaattır efendim
Mahbubu huda Ahmedi Muhtar kereminden
On iki İmam çardehi masum katarından
Dâreylemez ol hayderi kerrar kereminden
Hallâkı cihan Dünyevi ukbada «Yesarî»
Sabreyle eder vâsılı didar kereminden

Fahrıâlem Mustafanın kuluyuz kurbanıyız
Hem Aliyyelmürtezanın kuluyuz kurbanıyız
Hakkı Zeynel âbıdin hakkı Muhammet Bâkır hem
Şah Hasan Hulkur rızanın kuluyuz kurbanıyız
Câferi sıtku safanın kuluyuz kurbanıyız
Musii Kâzım Ali Muserrıza vü şah Takî
Ya Nâkî Şemsüddühanın kuluyuz kurbanıyız
Virdimizdir ismi her daim İmamı Askerin
Mehdiî Hakpişüvanın kuluyuz kurbanıyız
Ey «Yesarî» Âlü Evlâdın muhibbi hasıyız
Hazreti Bari Hüdanın kuluyuz kurbanıyız

(1) Dan gibi okunacak

Dilâ ülvi olan anka gibi cevlan ederlermiş
Zeminü asumanı külliyen devran ederlermiş
Diriga kalp gözü meftuh olanın işbu âlemde
Bu külli arş-u kürsi levhükalem seyran ederlermiş
Muayyen gün gibi esrarı hak uşşaka oldukça
Anı mecmuaya aslûp ile destan ederlermiş
Dili mecruh olan hani Lokman gibi pirler
Bu yolda baş kesersin derdine derman ederlermiş
Koyun yahut kuzu yahutki koç meydanı aşk içre
Gelince anıda adap ile kurban ederlermin
Hulusi kalp ile her kim tutar pirdamın hakka
Yesari aşıka edna gibi iman ederlermiş

Senin nuru cemalin âlem içre dilberi rana
Hezar aşıkların doğdu yüzünden oldular ehya
Sen ol künzü mahfisin cihan mülkünde sultanım
Görür sahibi basar nur cemalin göremez amâ
Niçin rahında vermez can ve baş aşıkların her şep
Yüzünden sunolunmuş büsbütün bu âlemü eşya
Sanin şu halkai müşkün zülfün şek değil ey mah
Hemişe böyle bir müşkil götürdü başıma sevda
Özünden dur kılma men Yesari aşıkı sensiz
Efendim sultanım şahım gerekmez dünya vü ukba

Mahu ülmaksut olan cana ilim bir noktadır
Tahkık olsun cümleden alâ ilim bir noktadır
Enfi noktai tahtı badan al ilmühaber
Muhfidir bu yerde bu illâ ilim bir noktadır
Olma nice ilim ile âmil bu mektep hanede
Ömrünü zayî eyleme molla ilim bir noktadır
Ülfü allah ba bısmi allahın tahtında kim
Gafil olmayın nefsi haza ilim bir noktadır
Çok ilimden az amel yektir Yesari çünkim ol
Kesrüha elcahilün amma ilim bir noktadır

Kalibi bican idim sitare ettim serferu
Ruh yolunda hâlıkı didare ettim serferu
Razı oldum her neki düşdisie taksimde bana
Hakka ikrar eyledim bir yare ettim serfüru
Çeşmi ibretle nazar saldım cemali türbene
Aşık oldum Ahmedi muhtâra ettim serferu
Rusiyah cürm günahımla düşüp dergâhına
Bende oldum Haydarı kerrare ettim serfüru
Cümlesi haktır erenlerin Yesarilik bes
Hacı Bektaşı Veli hünkâre ettim serfüru
Taan ada tâkatim kesdi kuruttu canımı
Hasılı bir gül için bin hare ettim serferu

Efendim koç gibi meydana ben geldim kabul eyle
Deridegâhe kurbane men geldim kabul eyle
Günahkâr abdüa natuvan biçareyim
Günahım af için sultana meu geldim kabul eyle
Geçüp can başından bir atar pervaneler asa
Cemalin şahsına ben yane geldim sen kabul eyle
Gedayim sen ol padişahın merhamet gânı
Kurulmuş meclisi divane men geldim kâbul eyle
Yesari aşıkındır dermendin hâkiba yektir
Saadet babına mihmane men geldim kabul eyle

Bazılar fevkal'alâ tahtüsseraden dem urur
Meri anga veş semaden dem urur
Ademin mülkin hüda sırrı ihate eylemiş
Görmedi dünyayı kör gözlü bekaden dem urur

Men araf sırrından agâh olmayan bilmez özün
Bune hikmet kim aceptir noktai badan dem urur
Haddi yok payanı yok sırdır özünde anlamaz
Halbudurki ham sofu turisinadan dem urur
Ey Yesari kendi kendinden haberdar olmayan
Bence bu alemde esrarı hüdadan dem urur

Ayın Ali din ve imanımdır cihanda namdar
Namdar o şah velâtetir sehabı zülkaffar
Zülkaffar ile nice kavmı Yezidi katledip
Katledince oldu hak din Muhammet aşikâr
Aşikâr islâm huruç etti verildi esselât
Esselâtü ehlinin imanı buldu itibar
İtibarı devrişan buldu önünce sırrı seyr
Sırrı seyretti fehu evlâtdı Ali kande var
Kande var aşık sadık olana matlubun
Matlubun verdi Yesari hamdola perverdigâr

Aldı deri degâhına ol yarı kerminden
Bin türlü vefa eyledi hünkâr kereminden
Meydanı hakikatte azim badei aşkı
Sundu bize ol sakii ibrar kereminden
Mahrum komaz ol kân şefaattir efendim
Mahbubu hüda Ahmedı Muhtar kereminden
On iki imam çardei masum katrından
Dur eylemez ol Haydarı kerrar kereminden
Hallakü cihan dünya ve ukbada Yesari
Cer ile eder vaslı didar kereminden

Hak vergisi çok danei inanımız almaz
Anbarlarımız arsai dükkânımız almaz
Uğratma riya ehlini şol meclisi meyde
Hiç meyde kabul eylemez erkânımız almaz
Gelse kapuya ağlasa bin sızlasa dursa
Çirkin ameli fasidi deryanımız almaz
Hüda ile rahmanı görünse bile bilkim
Zehirde ve Batında nigehbanımız almaz
Hırsı cem kizbile alûde ne şüphe
Er doğruya Hak doğruya meydanımız almaz
Dünyayi kavsin kayit yok illaki münafık
Sığmâz gönle kefei mizanımız almaz
Her kimi bu işlerde bulundise Yesari
Şahit olurum o şah merdanımız almaz

Gerdüşerse yolun ey badüseba ol yaredek
Al benim şekiste gönlümü gez dildaredek
Nuh tufan âsa verir seylabı dehre bu burrem
Fitreten eşkim ererse tahtahülneharedek
Tıflıdil piri hakikatten okuyup su gibi
Aşk ebadını talim eyledi izharedek
Pest olur gökten yere hep encümün maned sehep
Arşederse kır ahım sebai seyyaredek
Yadıma geldi kırk çile kim çekdirdiler
Rahmi maderden gelince âlemi gehvaredek
Sofiler cennette kaldı ışü zevk etmek için
Cem olup gitti küruhu aşıkan didaredin
Özlebi lâl şerabından yetiştir sakira

Mesti layakıl varayım haydarı keyradek
Bir işaretle gider elbet Yesari kemtere
Sine üryan baş açık yalın ayak hünkâredek

Hicri ruhsarınla feryadımuzattım sevdiğim
Terdiban ahımı arşa drşa dayattım sevdiğim
Yokmu ilfazın ağladığım lâlin gibi
Ruzu zerdim eşki çeşminle boyattım sevdiğim
Zehti zerle söyle serap olmuşumki taki veş
Şul hayal kaddin üzre bin kul attım sevğim
Ey peri sebeb zenehdanın edüp evsafını
Teşne dil üftadelik ağzın sulattım sevdiğim
Nuş meyetmez Yesari kim demiş aşkın ile
Bin tehi damhane doldurdum boşalttım sevdiğim

Cihan mahbububunun lütfü atası yokmudur vardır
Kehi uşşakına cevrü cefası yokmudur vardır
Hamam kati ümit etmek olurmu bivefalardan
Cefalı dilberinde safası yokmudur vardır
Gedaî fakr köy halk arasında yürür daim
O şuhun peyk nım veş müptelâsı yokmudur vardır
Derimiş halka mahbup sevmek gayet hünaâh vaız
Maazallah bu sözünde hatası yokmudur vardır
Yesari kimseye asla cihanda inkisat etmez
Rakibe cümle halkın beddüası yokmudur vardır

KOŞMALAR

Enelhak sırrını Hazreti Mevlâ
Mansura bildirdi dâra çekildi
Esrarı hakkı fehmeden âdemler
Her birisi bir diyara çekildi

Ey gönül kimlerden kimlere sual
Edersin ehlihal oldu pâymal
Fitnei âlemde erbabı kemâl
Kalmadı hep semti Yâra çekildi

Camalinden gayri dilberi râna
Görünmez gözüme zineti dünya
Sivadan el yudu "Yesari„ geda
Şimdiki hal bir kenara çekildi

Haşa birbirinden kim ayrı gördü
Muhammet Alidir. Ali Mehammet
Ali minnî ene minhü buyurdu
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

On sekiz bin âlem ne varsa ancak
Bunların aşkına vareyledi Hah
Aallahın aslana vasisi mutlak (1)
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

Ali Mürteza-nın temhiri budur
İmamı Hüsey'n tahriri budur
Şahı şehidanı takriri budur
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

Zeynel'âbidindir Cihan serveri
Muhammet Bâkırdır din mûteberi
Câferi Sadıktan aldık haberi
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

Musayi Kâzımın doğrudur rahî
Ali Muserriza Horasan şahı
Muhammet Takîdir gözlerin mahı
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

«Yesari» yabana atmazşanımız
Ol destgirimiz, Ol penahımız
Namazda niyazda secdekâhımız
Muhammet Alidir, Ali Muhammet

Gösterip gün gibi hüsnü pakizi
Biz de o cemalin müptelasıyız
Müruvvet kânıdır ayırmaz bizi
Gönül Padişahının aşnasıyız

C favü cevr ile ömrümün varı
I erim ki gönülden reddetme yârı
Zekâtı hüsnünden ister «Yesari»
Biz de bu tekkenin fukarasıyız

Cemali pakini ey nuri didem
Görenler Allahüekber dediler
Yalınız ben değil bilcümle âlem
Taalâllah bu ne dilber dediler

Bikusur yaratmış Hazreti Mevlâ
Olsebepten sail babında geda
Cemalin Cennettir Kametin Tûba
Kaşların mihrabü minber dediler

«Yesari» babından dûretme ey yâr
Mürüvvet merhamet eyleyip her bâr
Mushafi hüsnünde her leylü nehar
Okur âşıkların ezber dediler

Ey sevdiğim seni mevlâ bikusur
Öğmüşte yaratmış güzelden güzel
Lik sen hüsnünle gel olma mağrur
Arşadek üstündür el elden güzel

Hüsün cemaline dilberi râna
Mecbur olduğumu çok görme bana
Biliyorsun üzülmez takdiri Hüda
Böyle imiş ruzu ezelden güzel

Hasretin çektiğim âlemde eyyar
Bu cihan hâlika edemem izhar
Erişir vâslına Yesari her yar
Hak aman verirse ecelden güzel

Mektebe varınca bir tıflı sübyan
Elif okumadan amme cüz ister
Huylu huyun öğrenmeden nagehân
Dönüp mahzun hocasından söz ister

Enfesi afakı esrarı mevlâ
İhate eylemiş âlemi eşya
Mucize erenler nidayi mevlâ
Duyacak kulak görecek göz ister

Bakmasun Maseva ehli yüzüme
Ben aşıkım toz kondurmam özüme
Zemane dilberi mim koy sözüme
Yesari yüz verirsen iki yüz ister

Gürühu müminim râhı Hüdada
Ervahı ezelden muhabbetim var
Lâdimdim dem illâ dedim orada
Bu yüzden Mevlâya ibadetim var

Deyince ümmetim ol Fahrüâlem
Kimden olur bir haram ey nuru yidem
Nebi Muhterem Resulü Ekrem
Sanına bürkân şefaatim var

Yesari ismile böyle nur adım
Çarı anasırdan oldu bünyadım
Kalbimde zikrah dilde evradım
Benim kelimei şahadetim var

Cemali pakine olalı mecbur
Ağlarım ben leylü ve nehar güzel
Eyleme âşıkın inayet buyur
Zülfün gibi aklın tarümar güzel

Ne sebep aşıka zulüm eyledin
Abdü visalinden mahrum eyledin
Seyrettin üstüme hücum eyledin
Manendü kaşların zûlfîkar güzel

Yesari aşıkında dilberi rana
Aşkı muhabbetin olmuştu peyda
Şol nuru cemalin hikmeti Hüda
Göz görür an sever kan kaynar güzel

Ey kadiri mutlak nice ayanla
Cihanı kendine hayran edersin
Tilkiyi tavukla kurdu koyunla
Karma karış edip seyran edersin

Binbir isim dilde söylenir hâlâ
İsmin çok resmin yok bilmem ne mana
Sana kapı bana almaz galiba
Girer her gemide çeblân edersin

Kimini dergâhtan ihraç eyleyip
Kimini âlemde sertaç eyleyip
Kimini nan pareye muhtaç eyleyip
Kimini Mısıra sultan edersin

(Yesari) manendi sergerdanları
Bahusus muhibbi hanedanları
Her mahluktan ahzettiğin canları
Ne yerde cemedip harman edersin

Kime teslim ettin ise malını
Var andan bitamam Kirasını al
Ehli aşka emdir lebinin yanı
Alma kalp akçayı alâsını al

Gel benim canımı sıkma sevdiğim
Yola gel çiziden çıkma sevdiğim
Hüdanın bezdimi yıkma sevdiğim
Gönül babı aşkın duasını al

(Yesari) at sürdü hara yerine
Merhem vur dildeki yare yerine
Bir buse aldımsa kara yerine
Gücenmese sevdiğin abasını al

Esrarı ilâhî fehmeden adem
Her birisi yer yer yare çekildi
Enelhak sırrını Hallâkı âlem.
Mansur'a bildirdi, dara çekildi.

Ey gönül kimlerden kimlere sual
Edersin ehli hâl oldu peyimâl
Fitnei âlemde erbabı Kemâl
Kalmadı hep bir diyara çekildi.

Cemâlinden gayri ey dilberi râna
Görünmez gözüme dünya ve ukbâ
El yudu sivadan Yesari gedâ
Şimdiki hal bir kenara çekildi.

Bir bölük aşıkız ey eşçmi âfet
Velâkin bulunmaz yar yaresinin
Ol sebep kayt olduk yosma kıyafet
Defterü hicranın yukarısında

Bazılar hakikat meyvesin derdi
Bazılar postunu meydana serdi
Bazılar vuslatı canane erdi
Bazılar zar eder dışarısında

Hüda bilür bile âfeti devran
İşu nuş eylemek isterim her ân
Derce bir alay mahbubu zaman
Aşık Yesarinin yesarisinde

KALENDERİ

Görmeyelidenberi gül yüzlü yari
Doldu hicran ile hanekâhımız
Korkarım incitir çarhı davvarı
Erişince arşa dudu ahımız

Ol peri çeraı aşkı tutuşdurdu
Üç harf ile beş noktayı yutturdu
Kaydi masivayı hep unutturdu
Gösterdi bizlere ruyu mahımız

Yesari Hakkı bil Hak sözü söyle
Gafil olma bulun huzurda şöyle
Mürüvvet kânidir bizlere böyle
Kusur eyle kabul eyle şahımız

Kafes gönlümün rusinesinden
Murgu gönül gülü ranayi gözler
Canın canevinden ey merdüsühen
Ehli beyt âli abayı gözler

Hâbibi Hüdanın asarını bil
Güruhu mümine olmuştur delil
Nazargâhı Hüda bünyadı halil
Mescidi Kabei ulyayı gözler

Gel uyan gafletten çalınmadan sur
Erenlerin katarından olma dur
Molla medrese meyhane meyhur
Yesari mahbubu Mevlayi gözler

Bais ne idi bu sözüne Cafer
Ey şahı cihan Hurşidi dirahşanım efendim
Ferd nefsinin rezesiyiz biz
Senden ola bu derdime dermanım efendim

Burcuna ateş düştü gönül kasri tutuştu
Ruhum ile yetiştir bana su canım efendim
İrgür kulunu vahteti canana güzel şah
Malûm sana bu hali perişanım efendim

Hem aşkı fırakı derdübelâ mihnetü sevda
Çekmekteyim her daim sultanım efendim
Oldur yahu istersen azat eyle Yesari
Verdim deri dergâhına gerdanım efendim

MÜSEDDES

Sezayı ey gönül çarhı cihana itibar etmek
Gönül murgun o şahın dergehinde şer mesar etmek
Gerekmez her cuhule ger mahfi aşikâr etme!
Gerektir salike mürşit kendi özün ayar etme!
Değil her kula verği fakrü fahrı ihtiyar etmek
Geçüp nefsi havadan kendine ağyarı yar etmek

Dediler el ele Hakka budur ta ruhu Ademden
Değil mümkün erişmek menzili maksut pürgamden
Bana böyle buyurdu sahip illâ kârdan mukademden
İnayet olmayınca Hazreti rezzaku âlemden
Değil her kula verği fakrü fahri ihtiyar etmek
Geçüp nefsi havadan kendine ağyarı yar etmek

Muhammet Mustafa ve Murtazanın hakkı için âşık
Hasan şah Hüseyin Kerbelânın hakki için âşık
Hatice Fatma Hayrünnisanın hakki için âşık
Hıffeti mefhari Zeynelabanın hakki için âşık
Değil her kula verği fakrü fâhrı ihtiyer etmek
Geçüp nefsi havadan kendine ağyarı yar etmek

Yesari bulmayınca bir kişi mürşidi hakkani
Özün fark etmeyen bilmez şeytenı rüchani
Ne bilsün söyleyen kim söyledi kim bunca insani
Bu yolda irmeyince ademe ilhamı reyani
Değil her kula verği fahrü fahrı ihtiyar etmek
Geçüp nefsi havadan kendine ağyar ermek

DÜSTÜR

kın esrarını faş eyleme âlemde bir ferde,
işer dilden dile rüsvay olursun hayir ile şarre

ı sevdayi muhabbet rügârı var iken serde
ızık ömrünü beyhude koyup kalma mükedderde

ıni yoktan yaradan hak virir rızkın her yerde
elir ayağına lâbet eğer varsa mukadderde

:fasına cihan serabının aldanma ey zahit
ızai ilâhı tahsil et otur ol kendine kait

emi azaların yarın olur ol ettiğine şahit
.amu yer gök yok iken var eden âlemleri vahit

eni yoktan yaradan hâk verir rızkın her yerde
ıelir ayağına lâbet eğer varsa mukadderde

Iaarif ehlinin her nutku lâlü cevahirdir
)zün fark etmiyen cahilleri zanetme mahirdir

Iakikat ilim illâ benî ademden zahirdir
Buna mümkir münafik ıtikat etmezse kâfirdir

Seni yoktan yaradan Hak verir rızğın her yerde
Gelir ayağına lâbet eğer varsa mukadderde

Yesari can ile baş terkedenler gerçi sadıktır
Görünmez gözüne dünya ve ukba Hakka âşıktır
Gönül babına doğru giden bu nokta kanıdır
Hüda rezzakuâlem sanına hem öyle lâyıktır
Seni yoktan yaradan Hak verir rızkını her yerde
Gelir ayağına lâbet eğer varsa mukadderde

Seraci müminan Mustafadan iste ihsanı
Atagânı Alielmurtazadan iste ihsanı
Tecerrüt bekle kafil tekkegâhı cifeden el çek
Hasan şah Hüseyin Kerbelâdan iste ihsanı
Muhibbi riya ol Aşıkı Sadık isen ey adil
Odenlü Şah Ali Zeynelabadan iste ihsanı
Kanaat babına ram eyle katet nefsi emmarı
Muhammet Bakır hayırülveradan iste ihsanı
Cihan mülkünde zahit masiva çarkına nikâh etme
İmamı Cafer Sıddık ve sefadan iste ihsanı
Gönül kâşanesinde zikri dildarı meram eyle
Musai Kâzım Ali Murselrizadan iste ihsanı

Sırrınkesrahı hakta minnet etme merde namer
Temenni eyleme nadandan adil kastı can iste
Naki şah naki nuru hüdadan iste ihsanı
Hasan ülakseri mirlivadan iste ihsanı
Mürüvet kânidir hasta Yesari derdü mendane
Muhammet mehtiü gân atadan iste ihsanı

NEFES

On sekiz bin âlemleri yaradan
Birdir Barî Hüda mizanıdır bu
Ne şüpe sebep Habibi yezdan
Muhammet Mustafa meydanıdır bu

Naşad olanları dilşad eyleyen
Sermeset vicdanı irşat eyleyen
Kal'ai Hayberi küşat eyleyen
Aliyülmürteza meydanıdır bu

Kendisi bir güldür âlem ana kul
Olmuştur dergâhı Hüdada makbul
Dühteri Hatice lütfei Resul
Fatimetüzzehra meydanıdır bu

Biz imamı Hasandan giydik külâhı
Odur âşıkların peştüpenâhı
Meşhur şehidan Hazreti şahı
Hüseyni Kerbelâ meydanıdır bu

Gönül ayınesin sil hemet eyle
Abu tevhit ile marifet eyle
Bakılsa didei hakikat eyle
İmamı Zeynelaba meydanıdır bu

Vuslata yar olmak istersek ebet
Eameni pakinden sakın çekme yet
Kencinei sırrı haktır Muhammet
Bakma nuru ziya meydanıdır bu

Velhasılı kelâm böyledir aşık
Zitabdei Muhammet ümmete lâyik
Sevediğim İmamı Caferi Sadık
Mezhebi inkiya meydanıdır bu

Makbule geçerse nazı niyâzım
Bu gün bunda yarın ol yere lâzim
Methiya müminan susunü Kâzım
Ali Muserriza meydanıdır bu

Aşkla şevkle yetiştir saki
Gönül hanesine versin renvaki
İnayet Muruvvet madeni taki
Hai müşkül küşa meydanıdır bu

Tabi olanlar olurmu gamkin
Her derdübelâdan oldular amin
Kıldan ince bu yol kılıçtan keskin
Nâki revnek feza meydanıdır bu

Ol Hasan askerinin askeri
Bu tanı âlemde çekmez kederi
Anlar bunda görür hep hayrü şerri
Bil sırrı süveyda meydanıdır bu

Yesari gam çekme ol şadü harem
Her yareye bunda ururlar merhem
On iki imamın senagâhı hem
Mehti sahibi liva meydanıdır bu

Aldıkça hayalâtıma reftar Hüseynin
Aklım dağıdır şivei küftar Hüseynin
Her bir dil biçare şifa derde devadır
Haki kademi zerrei miktar Hüseynin
Ben bunca zaman sakladım canı azizi
Yoluna feda olsa idi yar Hüseyinin
Bakılsa eğer didei insaf ile elyevm
Kalpa çıkarır çoğunu itibar Hüseynin
Hayrette idi yerde beşer gökte melekler
Ol günkü kurulmuş idi pazar Hüseynin
Kâfir bile kan ağlar idi halini görse
Elvedai hünap eyler ruhsar Hüseynin
Pamal yezit oldu ne hikmet bune halet
Evlâdı ayali ile hep var Hüseyinin
Lânet yezidin canına satkovmuna yüzbin
Kim saldı yere taç ve destar Hüseyinin
Bir yer komadı yıktı harap eyledi zalim
Ne hayme ne elkasr ne eldari Hüseynin
Her birisi bir güne virir hasılı mutena
Baş verdi ayan oldu efkâr Hüseynin
Her adı bir mer:ebe zan etme Yesari
Her yıl oluyor matemi tekrar Hüseynin

Cemali pakini ey nuru didem
Görenler Allahüekber dediler
Yalnız ben değil bil cümle âlem
Taalâlalh bune dilber dediler

Bikusur yaratmış Hazreti Mevlâ
Ol sebepten sail babında gedâ
Cemalin cennettir kâmetin Tûba
Kaşların mihrap ve menber dediler

Yesari babından dûretme ey yar
Mürüvvet merhamet eyleyip her bâr
Mushafü hüsnünde leylü ve nehar
Okur âşıkların ezber dediler

Doğru Yanlış Cetveli

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
7	13	İzâmdan	Azâmdan
8	8	Mevidir	Mervidir
9	bu sahifede baştan yedi satır mükerrer yazılmıştır		
10	4	Aldığını	İçdiğini
10	5	Makdi	Bazı
10	5	Adî	Kadın
10	6	Yâpmaktan	Yapmadığından
10	21	Gâzel	Arap
10	23	Akılcılık	Akıcılık
11	1	Yürütürdün	Yürüttürdün
11	2	Çürütürdün	Çürüttürdün
11	11	Sul	Sol
12	11	Gütür	Götür
12	21	Mihmana	Mihmane
13	11	Kamali	Kemali
13	17	İkillik	İkilik
14	6	Güahkâr	Günahkâr
14	10	Nariyiz	Naciyiz
14	10	Sıvaayı	Sivayı
15	3	Âbıdin	Âbidin
15	18	Aslup	Uslûp
16	7	Sanın	Senin
16	17	Ülfü	Elif
17	16	Meu	Men
17	23	Fevkal'lâ	Fevkal'âlâ
18	8	Zülkaffar	Zülfikar
18	9	Zülkaffar	Zülfikar
19	8	Zehirde	Zahirde
19	17	Burrem	Hurrem
19	26	Didaredin	Didaredek

Shife	Satır	Yanlış	Doğru
20	1	K yradek	Kerraredek
20	5	T rdiban	Nerdiban
20	6	İlfazın	Elfazın
20	19	Nın	Nim
20	20	Bünaah	Günah
20	22	İnkirat	İnkisar
21	6	Pâymal	Payumal
21	18	Hah	Hak
23	1	Cefüi	Cefavü
24	13	Enfesi	Enfüsi
24	17	Maseva	Masiva
25	3	Lâdimdin	Lâdemedim
25	3	Dem	Yok
25	8	Sanuna	Manent
25	11	Zikrah	Zikriah
26	12	Çeblân	Cevlân
27	7	Bezdimi	Bezmini
28	5	Eşemi	Çeşmi
28	6	Yaresinin	Yaresinde
30	15	Oldur	Öldür
34	İkinci mısra üçüncü mısradan sonra olacaktır		
35	17	Hemet	Himmet
36	2	Eameni	Dameni
36	5	Zitabdei	Zübdei
36	11	Methiye	Melce
36	11	Susunü	Musii
36	13	Aşkla	Aşkınla
36	13	Sevkle	Şevkınla
36	14	Renvaki	Revnaki
36	28	Sahibi	Sahip

Bu kitaba esas olan Mahazlar

1 — Muhtelif el yazması Çönkler
2 — Sinop kitabeleri
3 — Bektaşi şairleri
4 — Halk şiirlerinin şekil ve nevileri
5 — Millî mecmua
6 — Mehmet Ali Hilmi Baba divanı
7 — Çankırı şairleri